

**Natuurmuseum Brabant
2025 - 2028**

Natuurmuseum Brabant Cultuurplanperiode 2025-2028 'Cultuur maakt ons'

Inhoud:

1.	Inleiding	2
2.	Terugblik 2021-2024	2
3.	Missie, visie en beleidskaders	6
4.	Hoofddoelen 2025-2028	7
5.	Afdelingsdoelen 2025-2028	9
	Directie	9
	Afdeling Bedrijfsvoering	10
	Afdeling Presentatie, Educatie en Collectie	13
	Afdeling Marketing en Communicatie	16
6.	Vooruitblik – het museum in 2035	18
7.	Bijlagen:*	
	I. Bijzondere doelen	1
	II. Gehandhaafd aanbod	4
	III. Collectieplan	5
	IV. NDE-beleidsplan	27

*De Bijlagen zijn aparte bestanden.

Inleiding

De volgende pagina's presenteren het beleid en de activiteitenplannen van Natuurmuseum Brabant voor de Cultuurplanperiode 2025-2028. Een periode waarin het museum zijn 90^e verjaardag bereikt en die begint met bezoekersaantallen boven de 100.000 op jaarbasis; een groei van ruim 70% in vergelijking met 10 jaar terug. De belangstelling voor het museum stijgt nog steeds; en wij hopen in deze Cultuurplanperiode stappen te kunnen zetten die ervoor zorgen dat Natuurmuseum Brabant verder tot bloei komt en het mogelijke maken om ons tienjarenplan te realiseren.

Het beleidsplan presenteert de voornemens in grote lijnen. Elk jaar werkt het museum met Jaarplannen die gedetailleerde de doelstellingen en speerpunten per jaar, per afdeling weergeven.

Terugblik 2021-2024

De Cultuurplanperiode 2021-2024 liep anders dan verwacht. Toen we het beleidsplan schreven, in 2020, konden wij niet vermoeden dat de corona pandemie voort zou duren tot in 2022, en dat wij nog twee moeilijke jaren voor de kiezen hadden. Desalniettemin zijn bijna alle plannen gerealiseerd, al was dat soms met een flinke vertraging. Het aantal projecten dat niet doorging is zeer beperkt en werd in de helft van de gevallen veroorzaakt door wijzigingen in de situatie van externe partners.

In 2023 ging ons bezoekersaantal voor het eerst boven de 100.000 in een jaar. Om er precies te zijn: 105.602. Een bijzondere mijlpaal in de geschiedenis van het museum. Zulke aantallen betekent dat we met afstand het drukstbezochte museum van Tilburg zijn en horen we ook bij de top 5 van Noord-Brabant. Op het moment van schrijven (eind mei 2024) heeft het museum dit jaar ook alweer 50.000 bezoekers ontvangen.

Verder is het museum er in 2021-2024 in geslaagd een aanzienlijke hoeveelheid publiek en privaat fondsengeld toegekend te krijgen. Dit is onder andere ingezet voor het bouwen van nieuwe presentaties, het realiseren van educatieve ruimtes en het digitaliseren van collectiegegevens. Deze middelen waren geoormerkt en konden dus niet ingezet worden om de problematiek die was veroorzaakt door de pandemie te verhelpen. Daarvoor heeft het museum gebruik gemaakt van de generieke steunmiddelen zoals TLV en NOW. Ondanks de generieke steun is het museum een enorm bedrag aan eigen inkomsten misgelopen, wegens de verplichte sluitingen en de begrenzing van bezoekersaantallen. De herstellfondsmiddelen vanuit de gemeente Tilburg in 2023 waren een zeer welkome bijdrage, die het ontstane gat niet dichtten, maar wel betekenden dat we onder andere tijdelijk meer personeel konden aannemen en een aantal uitgestelde investeringen konden doen.

Het is dus niet gelukt om de financiële positie van het museum te versterken in 2021-2024. Integendeel, we moesten interen op onze reserves en ook flink bezuinigen: op onderhoud, investeringen en personeel. Gebrek aan middelen heeft er ook mede toe geleid dat development niet zo ver gevorderd is als gehoopt.

In het Cultuurplan 2021-2024 werd het oplossen van knelpunten bij de basisvoorzieningen cultuur als flankerende opgave geïdentificeerd, met bij Natuurmuseum Brabant ook bijzondere aandacht voor de staat van het gebouw en de personele opbouw. Dit wegens de afloop van de WSW-regelingen die tot gevolg hebben dat nieuwe medewerkers onder andere voorwaarden vallen. Ondanks de extra steun die het museum heeft ontvangen van de gemeente in 2023 en 2024 zijn deze knelpunten voor Natuurmuseum Brabant nog niet opgelost. Wij hopen op vooruitgang in de periode 2025-2028.

Positie 2024 ten opzichte van 2021

Waar staat het museum aan de vooravond van een nieuwe beleidsperiode? De bekendheid is aanzienlijk toegenomen: niet alleen met betrekking tot onze reguliere bezoekers, maar ook binnen de museale en wetenschappelijke velden. Het museum is actieve deelnemer aan meerdere gremia en samenwerkingsverbanden buiten de eigen muren en wordt steeds vaker geraadpleegd door partijen die stakeholders zijn in natuureducatie, duurzaamheid, en natuurwetenschap.

Het herstel van de bezoekersaantallen na corona is snel gegaan, en blijft gepaard gaan met hoge waarderingcijfers. De groei in aantallen zet zich door.

Het financiële plaatje is minder secuur. Het museum is nooit financieel krachtig geweest en de kosten stijgen sneller dan de inkomsten, ondanks de groei in bezoekers. De eigen inkomsten van het museum zijn percentueel gezien hoog voor de sector, een teken dat het museum hierin goed presteert, maar ook dat de subsidie naar verhouding lager is dan gemiddeld voor een museum van onze omvang. De bescheiden omvang van het personeel in vergelijking met het landelijke gemiddelde is ook debet aan beperkte middelen.

3

Nu de coronajaren voorbij zijn, kijkt het museum weer enthousiast vooruit en zien we grote mogelijkheden voor de toekomst. De cruciale rol van wetenschapsmusea als schakel tussen de wetenschap en de burger wordt steeds vaker erkend. Als hét natuurhistorische museum van Brabant, en het tweede in Nederland, zien wij potentie voor zowel onszelf als voor Tilburg. We spelen graag een rol in het steunen van de gemeente in haar doelen rondom natuur, GroenBlauw, duurzaamheid en sociaal-maatschappelijke kwesties, en worden graag wederzijds gesteund in onze ambities om het museum tot een nog hoger niveau te tillen. Daarbij willen we een instituut creëren dat een unieke resource is voor de stad en regio.

Beleidsplan 2021-2024

Project/aandachtsgebied	Realisatie ja/nee	Verklaring afwijking
Volgen c.q. aansluiten bij Museum CAO.	Ja.	
Aanvullend personeel werven.	Ja, deels.	We hadden graag meer personeel aan willen nemen, echter waren daar de middelen niet voor aanwezig.
Nieuw zakelijk verhuur (banqueting) aanbod.	Ja.	
Inrichten extra vergaderzaal.	Ja.	
Vervangen van verouderde kantoorinventaris.	Ja.	
Sponsortraject opzetten.	Ja, deels.	Vertraagd wegens corona.
Implementeren van een facilitair management informatiesysteem	Ja.	
<i>Natuur om de Hoek</i> – naschoolse natuurclubs.	Ja.	
Inrichten <i>Glazen laboratorium</i> : nieuwe educatieve ruimte.	Ja.	
Vervangen beamers in <i>BOS</i> .	Ja.	
Vervangen alle multimedia-apparatuur in de <i>OO-zone</i> .	Ja.	
Verhuizen en opwaarderen tentoonstelling <i>Kikker</i> .	Ja.	
<i>Comedy Wildlife Photography Awards 2021</i> .	Ja.	
Tentoonstelling <i>Tot op het bot</i> .	Nee	Vertraagd wegens corona, wordt gerealiseerd in beleidsperiode 2025-2028
Nieuwe routes in <i>Vossenstreken</i>	Ja.	
Nieuwe vaste presentatie <i>Leve het leven</i>	Ja.	
Nieuwe vaste presentatie <i>Zoek het zelf uit!</i>	Ja.	
<i>Comedy Wildlife Photography Awards 2022</i> .	Ja.	
Educatief programma's <i>Zoek het zelf uit!</i>	Ja.	
Natuurloket (NDE-hub)	Ja.	
Tijdelijke tentoonstelling <i>Vlinders</i> .	Ja, deels.	Gepresenteerd in de aanwinstenvitrine; na realisatie wisselzalen volgt nog een tentoonstelling.
<i>Comedy Wildlife Photography Awards 2023</i> .	Ja.	
Realisatie nieuwe vaste presentatie over oceanen.	Ja.	
Tijdelijke tentoonstelling: <i>Dieren van het donker</i>	Nee.	Niet gerealiseerd wegens corona.
<i>Comedy Wildlife Photography Awards 2024</i> .	Ja.	
Digitaliseren collectie.	Ja, deels.	Lange termijn project – loopt door.
Publiceren van Collectiedata via GBIF.	Ja.	
Inrichten nieuwe depotruimtes.	Ja.	
Herindelen depot.	Ja.	
Nieuwe website.	Ja.	
Nieuwe corporate Identity.	Ja.	
Promotie banqueting aanbod	Ja.	
Uitbreiden workshops en vakantieactiviteiten ('labs')	Ja.	

Coördineren samenwerking met Klimaatpleinen.	Nee.	Klimaatpleinen zijn niet doorgegaan.
Nieuwe museumwinkel	Ja.	
Lezingenreeks	Ja.	
Fast lane (verduurzamingstraject).	Nee.	Vertraging bij gemeente Tilburg
<i>In(bel)grepen!</i>	Ja.	
Coördineren bijdrage Van Gogh Nationaal Park	Nee.	Vertraging in oprichten park. Verzoek om bijdrage nog niet ontvangen.
Promoten <i>Vossenstreken</i>	Ja.	
Online winkel	Nee.	Vertraagd wegens corona.
Extra publieksaanbod (niet opgenomen in Beleidsplan 2021-2024)		
Realisatie tentoonstelling Mispoezen en pechvogels	Ja.	
<i>Van Potlood tot Pixel 2022</i>	Ja.	
Engelstalige website	Ja.	
<i>Van Potlood tot pixel 2023</i>	Ja.	
Night at the museum (i.s.m. VGNP & IVN)	Ja.	
<i>Van Potlood tot pixel 2024</i>	Ja.	

Missie, Visie en Beleidskaders

In 2019 heeft Natuurmuseum Brabant zijn missie en visie opnieuw tegen het licht gehouden en een nieuwe missie, visie en pay-off geformuleerd, die pasten bij het museum op dat moment en bij de ambities voor de periode 2021-2024. In de tussenliggende jaren is er veel gebeurd: niet alleen in het museum, maar ook daarbuiten. Onze kijk op de wereld en op onze rol met betrekking tot de natuur is blijvend veranderd. Aanleiding om in 2024 wederom de missie en visie onder de loop te nemen en bij te schaven, zodat ze passen bij zowel de kern van wat wij doen als bij het gevoel van urgentie dat wij delen. Deze urgentie heeft betrekking op actie ten behoeve van het voorkomen van biodiversiteitsverlies en het aanpakken van klimaatsverandering.

Missie:

Natuurmuseum Brabant komt op voor de natuur door aandacht te vestigen op haar waarde, complexiteit en schoonheid.

Visie:

Natuurmuseum Brabant vestigt aandacht op de natuur met tentoonstellingen, activiteiten, educatieve programma's en wetenschappelijk onderzoek. We zetten onze collectie en expertise in om zoveel mogelijk mensen te doordringen van het belang van de natuur. Dit gebeurt in het museum en erbuiten. Ons streven is een duurzame bedrijfsvoering en een open en toegankelijke organisatie.

Pay-off:

Voor de natuur.

Beleidskaders van het museale bedrijf

Stichting Natuurmuseum Brabant wordt bestuurd volgens het Raad van Toezicht-model. Er is een vijfkoppige Raad van Toezicht en een Directeur-Bestuurder. De stichting onderschrijft de principes en best-practice bepalingen uit dit model, zoals beschreven in de *Governance Code Cultuur*. Naast hetgeen is vastgelegd in de statuten zijn de taken en bevoegdheden van de Directeur-Bestuurder verder aangeduid middels een bestuursreglement en die van de Raad van Toezicht middels een RvT-reglement.

Het museum onderschrijft ook de principes van de *Code Diversiteit en Inclusie* en de *Fair Practice Code* en de past deze toe. Het museum is actief betrokken bij diverse D&I initiatieven waaronder de lange termijn projecten *Samen Inclusief* en *Samen Inclusief Verder* van de Vereniging van Wetenschapsmusea en Science Centers (VSC)

Het museum opereert ook conform de ICOM Ethische Code Musea, de Ethische Code Natuurhistorische Musea, de Museumnorm en de Erfgoedwet.

Het museum volgt de Museum cao en heeft een pensioenregeling voor medewerkers bij Aegon.

Hoofddoelen 2025-2028

Als wetenschapsmuseum hebben we een belangrijk en urgent verhaal te vertellen over de natuur, biodiversiteit en klimaatverandering. Een verhaal dat de komende decennia alleen in relevantie zal toenemen. Hoe wij dat verhaal vertellen wordt steeds professioneler en heeft een groeiende reikwijdte. Onze aanwezigheid in Tilburg is van belang voor een stad die groener en duurzamer wil worden en waar de Sustainable Development Goals (SGD's) in ere worden gehouden. Voor veel bewoners is een bezoek aan het museum het begin van hun groene reis; daar wordt bewondering opgeroepen, interesse gewekt en handelingsperspectief geboden.

We beschikken over een schat aan gedegen wetenschappelijke kennis (het museum voert ook wetenschappelijk onderzoek uit) en educatieve vaardigheden. Het museum staat bekend om zijn innovatieve aanpak: het aan het publiek overbrengen van complexe onderwerpen op een leuke, toegankelijke en participatieve manier. Daar gaan we in 2025-2028 mee door. Daarbij willen we meer aandacht besteden aan het laten zien van de waarde van wat wij doen, en met onze positionering beter aangeven welke plek wij innemen in de maatschappij en in Tilburg. Als je in Tilburg woont, moet je het museum kennen!

Bereik en doelgroepen

Natuurmuseum Brabant kent een zeer grote bekendheid in Midden-Brabant. Brabant breed gezien staat het museum op de 11e plaats qua naamsbekendheid van publieksattracties in de provincie. In de bezoekgegevens zien wij ook grote aantallen uit Noord- en Zuid-Nederland alsook toeristen uit Vlaanderen.

Sinds het museum alles tweetalig aan is gaan bieden (NL/ENG) zien wij ook een groeiend aandeel in de bezoekcijfers van expats, die wonen en werken in Noord-Brabant. Daarnaast registreren we voor het eerst ook meetbare aantallen niet-Nederlandstalige (buitenlandse) toeristen.

Natuurmuseum Brabant spreekt van nature twee doelgroepen in hoge mate aan: families en het onderwijs in brede zin. Deze twee groepen blijven vanzelfsprekend hoog op de lijst voor wie wij onze activiteiten organiseren. Daarnaast willen wij de komende jaren met afgestemde programmering de volgende doelgroepen specifiek bij het museum betrekken: jongeren van 14-17 jaar in onderwijsverband, jongeren van 18-23 als individuele bezoeker, volwassenen van 40+, en bezoekers met een beperking en/of een aandoening als dementie.

Het onderwijs weet Natuurmuseum Brabant voor de educatieve programma's te vinden. Er is aanbod voor alle niveaus; van PO tot VO en verder. NMB-schoolpassen zorgen ervoor dat PO-scholen uit gemeentes die deelnemen aan het programma (inmiddels de meeste gemeenten die om Tilburg heen liggen) het museum gratis kunnen bezoeken, zo vaak als ze willen. Het uitbreiden van het passenprogramma naar de scholen in Tilburg is ook een doel voor de komende periode. Nieuwe educatieve programma's zorgen ervoor dat het museum de komende jaren ook o.a. het VMBO op maat gemaakte educatieve activiteiten kan aanbieden; een nieuwe doelgroep voor ons.

Het museum streeft ernaar ook kinderen te bereiken die niet naar het museum (kunnen) komen. Het is dan ook een bewuste keuze geweest om steeds vaker buiten de

museummuren te acteren. Met programma's als Natuur om de Hoek, Stoeplanten safari's, nature journaling, natuur in eigen wijk excursies, begeleide ontdekkingswandelingen, en de Vossenstrekenapp is het museum ook in de gelegenheid om zijn missie en visie in de buitenlucht uit te dragen.

Het is allang bewezen dat natuurbeleving en ervaring goed is voor de mentale en fysieke gezondheid van de mens. Kennis van de natuur verhoogt het effect en de kwaliteit van zulke beleving. Wij dragen graag onze expertise en enthousiasme over in het sociale domein waar natuur als onderwerp minder vanzelfsprekend is. Dit doen we met name door natuur toegankelijk te maken voor kinderen, maar het blijkt uit ervaring dat we via hen ook hun ouders en grootouders op een natuurlijke wijze kunnen bereiken. Het zijn soms kleine zaadjes die we zaaien, maar samen kunnen ze een bos worden.

Het museum maakt deel uit van lokale, regionale, nationale en grensoverstijgende netwerken en samenwerkingsverbanden, op de gebieden van wetenschap, natuureducatie, cultuur, collectie, natuurbeleving, kansengelijkheid, talentontwikkeling, kennisuitwisseling en diversiteit en inclusie. Via al deze partnerschappen en samenwerkingen bereiken we mensen met onze boodschap en maken we ons sterk voor de natuur en voor Tilburg.

Upgrade bezoekersfaciliteiten

Zoals eerder vermeld, kent Natuurmuseum Brabant tegenwoordig bezoekersaantallen boven de 100.000 per jaar en het aantal groeit nog steeds. Dergelijke bezoekersaantallen zien we graag, en het gebouw is groot genoeg om ze te ontvangen. Maar de huidige faciliteiten voor bezoekers zijn gerealiseerd in een tijd dat het museum op jaarbasis minder dan de helft van het huidige aantal bezoekers trok. De laatste update van de facilitaire delen van het museum, die meer dan puur cosmetisch was, dateert van 15 jaar geleden. Dit betekent dat de bezoekersfaciliteiten niet meer toereikend alsook veelal verouderd zijn, en dat terwijl de tentoonstellingen en activiteiten die het museum biedt juist exemplarisch zijn voor innovatie op het gebied van natuur en natuurwetenschap in een museale setting.

Het museum wil deze problematiek graag aanpakken, zodat de faciliteiten beter afgestemd kunnen worden op het huidige en toekomstige aantal bezoekers. Op bepaalde locaties willen we de faciliteiten ook opwaarderen om o.a. bezoek voor een divers publiek te faciliteren. Het gaat hierbij (nog) niet om grootscheepse bouwkundige ingrepen, maar om aanpassingen en verbeteringen op bestaande locaties en binnen de bestaande voetafdrukken. Zelfs dan is er veel te bereiken.

Het museum genereert ongeveer de helft van de totale exploitatie middels kaartverkoop, horeca, winkel en zaalverhuur: het kunnen bieden van eigentijdse faciliteiten is dus ook cruciaal voor ons voortbestaan. Ook wil het museum graag enkele faciliteiten voor het eigen personeel verbeteren om hen een werkomgeving te kunnen bieden die beter past bij de moderne tijd. Momenteel wordt het museumgebouw, in samenwerking met de gemeente, verder verduurzaamd. Dit zal het gebouw efficiënter maken, aangenamer voor bezoekers en medewerkers, en beter voor het behoud van de collectie. Wij hopen in de periode 2025-2028 ook substantiële stappen te kunnen nemen met de faciliteiten. Meer details hierover zijn te vinden in Bijlage 1.

Afdelingsdoelen

Directie

Natuurmuseum Brabant is bij uitstek een teamaangelegenheid. Niet voor niets is de organisatie zo plat mogelijk opgebouwd en zijn de afdelingsmanagers nauw betrokken bij wat er gebeurt op de werkvloer. Maar er zijn ook werkterreinen waar met name de directie input levert, zoals het algemene beleid van de organisatie, development en (vakinhoudelijk) relatiebeheer en samenwerkingen.

Beleid

In voorbereiding op de vorige cultuurplanperiode (2021-2024) heeft het managementteam, in samenwerking met het personeel en met externe begeleiding, zich uitgebreid gebogen over het beleid en de toekomstige richting van het museum. Het bestaande beleid is getoetst aan de huidige realiteit in het veld, de wensen en behoeften van bezoekers en stakeholders en de ambities van het management. Dit heeft geleid tot het formuleren van een nieuw beleidsplan, met een nieuwe missie en visie en het uitrollen van een nieuwe corporate identity.

Aan de vooravond van een nieuwe cultuurplanperiode kunnen wij concluderen dat het implementeren van het nieuwe beleid een succes is geweest. Het museum heeft meer bezoekers op jaarbasis dan ooit tevoren en die zijn bijna unaniem zeer tevreden over hun bezoek en de kwaliteit van wat het museum aanbiedt. Het museum geniet een steeds hoger profiel op bovenregionaal en nationaal niveau – dat is niet allen te zien in de postcodes van bezoekers, maar ook in de aandacht voor het museum in de media (bijvoorbeeld 4-sterren recensies van tentoonstellingen in de NRC of Science en items in nationale tv-programma's zoals Groenteman op zondag) en in het feit dat de directie steeds vaker wordt benaderd om deel te nemen aan commissies, raden van advies en werkgroepen op het gebied van biodiversiteit en natuureducatie op nationaal niveau. De andere leden van het managementteam zijn ook betrokken bij groepen met nationaal bereik binnen de sector op hun eigen specialistische vakgebieden.

Wij gaan dus voor 2025-2028 verder op de ingeslagen weg, met het vernieuwen en verbeteren van ons aanbod, het nemen van een stevige rol in discussie en debat rondom de onderwerpen die ons raken, en het ervoor zorgen dat het museum een laagdrempelige, boeiende en inclusieve bestemming blijft. Kortom: een fijne plek om te bezoeken én om te werken.

Development

Duurzame bedrijfsvoering is een bijzonder aandachtspunt voor de directie. Om dat te bereiken is een bredere financiële basis nodig voor de exploitatie van het museum. Het is noodzakelijk om over voldoende middelen te kunnen beschikken, wil de potentie van het museum tot bloei kunnen komen. Daarbij is het uit kunnen rollen van de development strategie (die met externe ondersteuning is geformuleerd in 2023) cruciaal. Hoe snel dat kan is afhankelijk van de vraag of er voldoende middelen zijn om een development medewerker in dienst te kunnen nemen. Want om structurele development inkomsten te genereren, dient er eerst geïnvesteerd te worden. Tot die tijd worden de developmentactiviteiten met name gericht op een groep die als kansrijk is geïdentificeerd: natuur- en educatieliefhebbers die het museum willen steunen als begunstiger in of na het leven.

Afdeling Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering is verantwoordelijk voor de financiële administratie, personeelszaken, Facilitaire zaken, Gastservice en Horeca. Kortom, alle aspecten van de onderneming die nodig zijn om het museum te kunnen exploiteren.

Financiën

De financiën worden professioneel, met behulp van een administratiekantoor en een accountant uitgevoerd. Dit wordt uiteraard gehandhaafd in de periode 2025-2028.

De gemiste inkomsten van de afgelopen coronajaren drukken nog steeds hun stempel op de museumfinanciën. Het museum beschikt nog steeds niet over voldoende middelen om te kunnen blijven investeren. Dit is wel noodzakelijk om het museum aantrekkelijk te houden voor bezoekers en om een goede werkgever te zijn. Ook dient de algemene reserve weer te worden opgebouwd. De financiën van het museum blijven een belangrijk aandachtsgebied in de nieuwe beleidsperiode.

Het primaire bedrijfsvoeringsdoel van de komende periode is om meer inkomsten te genereren. Het café, een belangrijke inkomstenbron, vraagt om aandacht. Doorstroom van bezoekers op drukke dagen (die steeds vaker voorkomen) is een knelpunt. Het beperkt de omzet en draagt niet bij aan een aangenaam cafébezoek. Wij willen zowel de keuken als het eetgedeelte van het café aanpassen zodat het aantal bediende bezoekers, en dus de omzet, omhoog kan gaan zonder dat we meer personeel nodig hebben. Bijkomend voordeel wordt dat onze lekkere en lokale vegetarische producten beter tot hun recht komen en de ruimte prettiger wordt om in te verblijven. Aanpassingen van bestaande processen en inrichting hebben geholpen in de laatste jaren, maar hebben inmiddels hun grens bereikt.

10

Een andere belangrijke inkomstensbron voor het museum is de verhuur van de vergaderzalen, die door allerlei (natuur)groepen worden gebruikt voor onder andere vergaderingen en cursussen. De komende jaren is uitbreiding van de verhuur gewenst, waarbij ook de faciliteiten van de zalen aangescherpt dienen te worden zodat huurders graag weer terugkomen. Hierbij valt te denken aan aanpassingen in de audiovisuele middelen, maar ook nieuw meubilair dat beter aansluit bij de huidige tijd.

Personeelszaken

Voor de periode 2025-2028 is er wederom bijzondere aandacht voor de personeelsopbouw alsook voor het behouden van het personeel met een tijdelijk contract.

Om de medewerkers optimaal te kunnen laten functioneren, is het noodzakelijk dat zij de juiste hulpmiddelen hebben die aansluiten bij de activiteiten die uitgevoerd moeten worden. Een middel zoals een heftafel bij de technische dienst en een ergonomische werkplek bij de receptie zijn nodig.

Jaarlijks wordt het personeel bijgeschoold door middel van bijscholingsavonden.

Onderwerpen die (terugkerend) besproken worden zijn o.a. diversiteit en inclusie en gastvrijheid, veiligheid en BHV. Er is behoefte om het personeel bij Gastservice meer bij te scholen op het gebied van natuur en duurzaamheid. Op deze manier wordt de boodschap die het museum over wil brengen op de bezoekers ook duidelijker voor het personeel zelf, zodat zij op hun beurt ook de bezoekers daarmee nog beter kunnen helpen.

Per 1 juli 2023 is de nieuwe wet toekomst pensioenen aangenomen. Dit betekent een verandertraject op het gebied van pensioenen voor het museum. Wij zullen medewerkers informeren en meenemen in wat dit betekent voor mogelijke veranderingen in onze huidige pensioenvoorziening. Dit project moet voor 1 januari 2028 afgerond zijn.

Duurzaamheid

Het in goede banen leiden van de Fast Lane verduurzamingsmaatregelen valt ook onder bedrijfsvoering. In 2023 is hier een start mee gemaakt; de verwachting is dat het pas in 2025 afgerond zal worden. In de bedrijfsvoering willen we de duurzaamheid ook verder doorvoeren om zo nog beter aan te sluiten aan de boodschap die wij als museum meegeven. Door bijvoorbeeld de oude diesel bestelwagen van het museum te vervangen door een elektrische bestelwagen, die dan ook voldoet aan het zero-emissie beleid van de gemeente, door nog beter ons afval te scheiden en door bij de inkoop van artikelen bewuster stil te staan bij verpakkingsmaterialen en afstanden, die bestelde producten moeten afleggen om bij ons te komen.

Voortuin

Aanpassing van het buitenterrein (voortuin) zodat die beter aansluit bij onze boodschap is ook een ambitie en een langgekoesterde wens; de bezoeker stap dan als het ware al bij de poort aan de voorzijde het museum in.. Het moet een aantrekkelijke, aanlokkende tuin worden waardoor passanten nieuwsgierig worden naar wat het museum nog meer te bieden heeft.

Afdeling Bedrijfsvoering: doelstellingen en nieuwe projecten

Project/aandachtsgebied	Waar	Waarom	Wanneer
Investeringsen	-	Er zijn voorlopig onvoldoende middelen om investeringen te kunnen begroten.	Vanaf 2026
Financiële administratie	-	Professioneel niveau van de financiële administratie handhaven met administratiekantoor en accountant.	2025-2028
Aanpassen proces café en indeling ruimte café/keuken	Café	Minder druk op personeel, kortere wachttijd bezoekers, meer bezoekers kunnen bedienen.	Vanaf 2026
Uitbreiding zakelijke verhuur en opwaarderen faciliteiten	In de vergaderzalen	Om het aanbod aantrekkelijk te houden voor huurders zodat we terugkeer stimuleren en meer inkomsten genereren.	Vanaf 2026
Development	-	Fondsen werven van particulieren en bedrijven zodat we meer inkomsten genereren.	2025-2028
Personeel werven en behouden	Gastservice, Facilitaire zaken, Educatie & Marcom	Personeelstekort; diverse tijdelijke contracten omzetten naar vast dienstverband, noodzakelijk uitbreiding van personeel	Vanaf 2025
Ergonomie	Facilitaire zaken & receptie	Conformereren aan arbo eisen en wensen van de medewerkers om het werk te verlichten	Vanaf 2025
Bijscholing (natuurgericht)	Gastservice	Meer kunnen vertellen over natuur en duurzaamheid aan onze bezoekers	Vanaf 2025
Transitietraject Pensioen	-	Aanpassen pensioenregeling dient aan de Wet toekomst pensioenen	Voor 2028
Fast lane (verduurzamingsproject)	Overal in het gebouw	Duurzaamheid en medewerkers/ bezoekerscomfort (beter binnenklimaat)	Afronden 2025
Duurzaamheid in bedrijfsvoering	Café, Facilitaire Zaken	Uitdragen van onze wensen op gebied van natuur door zelf het voorbeeld te geven.	2026
Voortuin	Voorzijde van het pand	Tuin uitstraling geven die aansluit bij die van het museum	2027

Afdeling Presentatie, Educatie en Collectie

De afdeling Presentatie, Educatie en Collectie is verantwoordelijk voor enerzijds het aanbod van vaste presentaties, tijdelijke tentoonstellingen en educatieve programma's, en anderzijds voor het beheer en behoud van de museumcollectie en het coördineren van het wetenschappelijke onderzoek.

Tentoonstellingen en doelgroepen

In de periode 2025-2028 is er bijzondere aandacht voor programmering bij een aantal nieuwe vaste tentoonstellingen op de tweede verdieping. De transformatie van dit deel van het museum wordt komende beleidsperiode compleet gemaakt met een vaste presentatie over evolutie. Samen met de (reeds gerealiseerde) vaste tentoonstellingen *Zoek het zelf uit!* en *Leve het leven* maakt deze tentoonstelling onderdeel uit van een drie-eenheid die gericht is op natuuronderzoek, wetenschapswijsheid en gedragsverandering ten opzichte van de natuur. We sporen bezoekers (vanaf 10 jaar) aan om zich in te zetten voor meer biodiversiteit, minder klimaatverandering en een gezonde natuur voor de toekomst.

Deze boodschap komt naar voren in de presentaties en communicatie-uitingen, maar krijgt nog meer gewicht en bereik in de programmering voor jongeren die we in deze beleidsperiode gaan starten. Dit is een nieuwe doelgroep voor Natuurmuseum Brabant. Het benaderen en werven van deze doelgroep zal een gezamenlijke inspanning worden met de afdeling Marketing en Communicatie.

Naast deze doelgroep willen we ons ook gaan richten op een aantal doelgroepen die we in het kader van inclusiviteit beter willen bedienen. Het gaat dan onder andere om:

- Speciaal onderwijs
- Mensen met dementie
- Mensen met een lichamelijke beperking (slechtziend, rolstoelafhankelijk, etc)

Ook voor deze doelgroepen geldt dat er een goede communicatiestrategie noodzakelijk is.

Wisselzalen

Het realiseren van twee nieuwe wisselzalen stelt het museum in staat om meer herhaalbezoek aan te trekken door middel van tijdelijke tentoonstellingen. Al sinds 2018 programmeert het museum jaarlijks een tentoonstelling rondom The Comedy Wildlife Photography Awards. Vanaf 2022 is ook de presentatie met het afstudeerwerk van studenten van de Master Scientific Illustration van Hogeschool Zuyd een vaste terugkerende tentoonstelling. De wisselzalen maken het mogelijk om naast deze terugkerende presentaties ook andere tijdelijke tentoonstellingen neer te zetten. Op basis van de ervaring van 2021-2024 weten we dat zulke tijdelijke tentoonstellingen, behalve voor onze reguliere doelgroepen, ook aantrekkelijk zijn voor volwassenen van 40+.

Collectie & Wetenschap

De onderafdeling Collectie & Wetenschap is, naast het bieden van inhoudelijke ondersteuning voor projecten en programma's, met name bezig met het beheer van de zeer omvangrijke collectie. De herindeling van depots, die in de voorgaande beleidsperiode is gestart, is zo goed als afgerond. In de komende beleidsperiode zal nog een educatief depot worden gerealiseerd en worden de collectiedepots heringericht.

Ook de verbeterde registratie van DarwinCore Data Standard collectiegegevens in het registratiesysteem CB4.0 is vergevorderd. In de komende beleidsperiode zal het werk aan de omvangrijke schenkingen, die we in de voorgaande beleidsperiode mochten ontvangen, worden voortgezet. Ook blijven we ons inzetten voor het langlopende biodiversiteitsonderzoek in de Kaaistoep. Wij werken hierin nauw samen met NLBIF, de Nederlandse node van GBIF (Global Biodiversity Information Facility). Via GBIF neemt het aantal verzoeken voor het gebruiken van collectiestukken in wetenschappelijk onderzoek toe. Wij dragen hier graag aan bij, even als aan het Europees breed DiSSCo project voor digital integrated scientific collectie systems.

Bestaande presentaties en educatieve programma's die gehandhaafd worden zijn opgenomen in Bijlage 2. De tabel hieronder betreft nieuwe initiatieven of substantiële ingrepen in bestaand aanbod.

Afdeling Presentatie, Educatie en Collectie (PEC): doelstellingen en nieuwe projecten

Project/aandachtsgebied	Waar	Waarom	Wanneer
Wisselzalen	1 ^e verdieping	De realisatie van twee kleinere wisselzalen maken het mogelijk meer tijdelijke tentoonstellingen te realiseren. Dat zorgt voor herhaalbezoek.	2025
Nieuwe vaste presentatie <i>Evolutie</i>	2 ^e verdieping	Deze tentoonstelling is de laatste van drie presentaties voor de doelgroep vanaf 10 jaar. Het thema biedt veel mogelijkheden voor het voortgezet onderwijs.	2025/2026
Opfrissen <i>Jouw Brabant, mijn Brabant</i>	1 ^e verdieping	Aantal onderdelen vervangen en meer interactief maken van de tentoonstelling.	2026/2027
Nieuwe vaste presentatie <i>IJstijd</i>	Begane grond	Met de bestaande collectie IJstijddieren maken we een nieuwe tentoonstelling voor met name het basisonderwijs en jongere bezoekers.	2027/2028
Tijdelijke tentoonstelling <i>Comedy Wildlife Photography Awards</i>	Wisselzaal 1 ^e verdieping	Terugkerende fotografie tentoonstelling	Jaarlijks vanaf het najaar – 2025 t/m 2027
Tijdelijke tentoonstelling <i>Van potlood tot pixel</i>	Wisselzaal 1 ^e verdieping	Terugkerende tentoonstelling met werk van afstudeerders van de Master Scientific Illustration	Jaarlijks vanaf juni – 2025 t/m 2028
Tijdelijke tentoonstelling over <i>Bosecologie</i>	Wisselzaal 1 ^e verdieping	Tentoonstelling over het werk van Prof. Oldeman, wiens wetenschappelijk werk in beheer is bij het museum, in combinatie met illustraties van de Vereniging van Botanisch Kunstenaars	2025

Tijdelijke tentoonstelling <i>Grenzeloze wetenschap</i> (afhankelijk van fondsen)	Wisselzaal 1 ^e verdieping	Tentoonstelling over KNNV'ers, verbonden aan het museum, die in Mongolië insectenonderzoek doen	2025
Tijdelijke tentoonstelling over <i>Exoten</i> (afhankelijk van fondsen)	Wisselzaal 1 ^e verdieping	Tentoonstelling i.s.m. de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties	2026
Tijdelijke tentoonstelling over <i>Vlinders en planten</i>	Wisselzaal 1 ^e verdieping	Tentoonstelling met illustraties van de Vereniging van Botanisch Kunstenaars, in combinatie met vlinders uit de collectie Cox	2027
Educatieve workshops voor havo en vwo bij <i>Zoek het zelf uit!</i>	1 ^e verdieping	Uitbreiding van het educatieve programma voor het voortgezet onderwijs	2025-2028
Educatieve workshop bij de tentoonstelling over evolutie	2 ^e verdieping	Nieuwe workshop voor het voortgezet onderwijs bij de nieuwe tentoonstelling	2026/2027
Nieuwe workshops voor primair onderwijs bij de nieuwe IJstijd- tentoonstelling	Begane grond	Na het herinrichten van deze presentatie, worden er passende workshops ontwikkeld	2028
Programmering voor bezoekers met een lichamelijke beperking	Hele museum	Speciaal programma voor mensen voor wie ons reguliere aanbod niet voldoende geschikt is	2025-2028
Programmering voor jongeren	Tweede verdieping	Speciaal programma door en voor jongeren over natuuronderzoek en maatschappelijke dilemma's	2025-2028
Uitleen	Scholen in de regio	Verbeteren en uitbreiden van het huidige aanbod van leskisten en objecten voor scholen in Tilburg e.o.	2024/2025
Natuur om de hoek	In de wijken	Aanbod van Natuur om de hoek uitbreiden en aanbieden aan zoveel mogelijk scholen in Tilburg, zowel binnen gesubsidieerde projecten (School & Omgeving) als via de eigen middelen van scholen	2025-2028
NDE-hub	In heel Tilburg	Verder uitbouwen van de rol van de NDE-hub voor het onderwijs: professionalisering en betere aansluiting tussen vraag en aanbod op het gebied van Natuur- en Duurzaamheidseducatie. Hiervoor is een vervolgsubsidie uit de Lokale Educatieve Agenda noodzakelijk	2025-2028
Herinrichten collectiedepots	Hele museum	Herinrichting ten behoeve van efficiëntie, vindbaarheid en optimalisatie depotcondities.	2025-2028
Digitalisering collectiegegevens		Verdere ontsluiting van collectiegegevens, t.b.v. wetenschappelijk onderzoek wereldwijd	2025-2028

Afdeling Marketing en Communicatie

De afdeling Marketing en communicatie van Natuurmuseum Brabant is verantwoordelijk voor alle marketing- en communicatie uitingen en activiteiten van het museum. De afdeling bedenkt en ontwikkelt content, promoot het museum en bewaakt alle offline (gedrukte) en digitale uitingen. Ook valt het organiseren van en/ of deelnemen aan evenementen en de museumwinkel onder deze afdeling.

De basis voor alle uitingen en activiteiten is de missie en visie van het museum. Het merk Natuurmuseum Brabant en alles waarvoor het staat, moet juist nu in deze sterk veranderende wereld een kwalitatieve, goede en constante basis bieden. Zeker nu de natuur onder grote druk staat, in het bijzonder de biodiversiteit en de gevolgen van de klimaatverandering. Het museum gaat over deze onderwerpen en de afdeling marketing en communicatie zorgt ervoor dat er hierover op een coherente en consistente wijze naar alle doelgroepen wordt gecommuniceerd, met als leidend thema: verbinding. Daarbij houden we rekening met de ontwikkelingen binnen de verschillende domeinen en de maatschappij op lokaal, provinciaal en landelijk niveau.

Naast de reguliere werkzaamheden zijn de marketing en communicatie-activiteiten van het museum de komende jaren voornamelijk gericht op de volgende punten:

- het vergroten van het aantal bezoekers,
- aanspreken van nieuwe doelgroepen,
- vergroten van het aantal schoolbezoeken,
- bestendigen van bestaande landelijk en regionaal georiënteerde samenwerkingen ten aanzien van evenementen
- de positionering van het museum binnen het domein van de natuur.

16

Voor wat betreft de museumwinkel zal de nadruk liggen op verkoop van duurzame producten, producten die een duurzame levensstijl mogelijk maken en omzetverhoging per bezoeker.

Daarnaast ondersteunt de afdeling in adviserende en uitvoerende zin de directeur, de afdeling Presentatie, educatie, collectie (PEC) en de afdeling Bedrijfsvoering in het behalen van de afdelingsspecifieke doelen.

Afdeling Marketing en Communicatie: doelstellingen en nieuwe projecten

Project/aandachtsgebied	Doel	Hoe	Wanneer
Doorontwikkeling en uitvoering merkstrategie	NMB top of mind als het gaat om natuureducatie in Tilburg, de regio en Noord-Brabant	Beschrijven van merkwaarde, propositie, gewenste positionering, corporate story en identity	2025
Herijking en optimalisatie customer journey	Alle uitingen zijn coherent en consistent en bereiken de doelgroep op het meest ideale moment	Uitvoering uitgebreide analyse en evaluatie van de huidige customer journey. Op basis van de resultaten opstellen van verbeterplan.	2025
Samenwerkingen opzoeken met zowel commerciële partijen als	Vergroting van naamsbekendheid en bezoekersaantal. Op	Actieve benadering van partijen die bij het museum passen.	2025-2026

(onderwijs) organisaties die onze visie en missie delen.	meer platformen de visie en missie van het museum gestalte te kunnen geven.	Duurzame samenwerkingen ontwikkelen.	
Ontwikkelen marketing en communicatiestrategie voor de doelgroep jongeren	Jongeren interesseren voor de thema's biodiversiteit, wetenschap en klimaatverandering waardoor bewustwording en gedragsverandering plaatsvindt.	Verdere verdieping in communicatie met jongeren. Op basis hiervan (sub)doelgroep gerichte communicatie over de ontwikkelde educatieve activiteiten en evenementen.	2025-2026
Communicatie met het PO en VO-onderwijs optimaliseren	Verbetering in overdracht informatie over educatief aanbod.	Evaluatie huidige situatie, inzicht nieuw aanbod en behoefte en wijze van informatievoorziening.	2025-2026
Toepassen van richtlijnen voor I&D-communicatie	Alle uitingen van NMB voldoen zoveel mogelijk aan de richtlijnen van I&D communicatie.	Blijvende actieve deelname de VSC initiatief Samen Inclusief, inzet bestaande klankboordgroep, laatste ontwikkelingen volgen en indien van toepassing implementeren.	Doorlopend
Relatiebeheer verder professionaliseren	Verdere professionalisering van relatiebeheer. Geen kansen gemist voor kwalitatieve en duurzame samenwerkingen en rendabele mogelijkheden binnen development.	Integratie van CRM-systeem in dagelijkse en projectmatige werkzaamheden.	2025
Bereik van bestaande evenementen onder de doelgroepen vergroten en samenwerkingen binnen deze evenementen versterken en uitbreiden	Vergroting van bestaande en nieuwe doelgroepen. Kwalitatieve samenwerkingen hanteren.	Met huidige samenwerkingspartners een gezamenlijke toekomstvisie al dan niet per bestaand evenement formuleren.	Doorlopend
Verdere verduurzaming van de museumwinkel	De winkel reflecteert de visie en missie van het museum.	Aanbod duurzaam geproduceerde producten en producten die bijdragen aan een duurzame levensstijl verder uitbreiden.	Doorlopend
Opzetten van een onlineshop of onderdeel worden van een bestaande algemene online museumwinkel	Omzetverhoging en de merchandise lijn van <i>Leve het leven</i> met de bijbehorende boodschap verder te kunnen verspreiden.	Analyse van kosten en baten. Indien gunstig: opzetten van een backoffice, online shop integreren in website NMB, promotie uitvoeren	2025

Vooruitblik – Natuurmuseum Brabant in 2035

In 2035 viert Natuurmuseum Brabant zijn 100-jarig jubileum, een zeer bijzondere mijlpaal, niet alleen voor het museum maar voor Brabant.

We zien dan een museum dat verduurzaamd is, dat zijn bezoekersfaciliteiten heeft kunnen updaten, met een florerende museumwinkel en een mooi café-restaurant met terras aan de voorzijde van het koetshuis. Daar is het aangenaam vertoeven voor museumbezoekers en voorbijgangers in het dwaalgebied. Je kunt er 's avonds terecht voor een speciaal evenement zoals een bruiloft of een bijzonder night-at-the-museum. Met 150.000 bezoekers op jaarbasis, heeft het museum een steeds grotere positieve economische impact op de stad.

In het uitgebreide receptiepaviljoen is er ruimte voor kinderbuggy's, jassen en tassen. Een vernieuwde bezoekersroute in het museum verbindt het koetshuis met het hoofgebouw via een glazen gang langs de achterkant van het binnenplein, zodat een rondgang mogelijk is. Een extra lift in een glazen schacht aan de zijkant van het gebouw betekent gemakkelijke toegang naar alle mooie tentoonstellingen op de bovenverdiepingen, voor bezoekers en medewerkers voor wie de trap geen optie is. Renovatie van de zolder van het koetshuis heeft meer verhuurbare- en kantoorruimte opgeleverd.

In 2035 is Natuurmuseum Brabant nog steeds toonaangevend als het gaat om educatie en om interactie. Zowel binnen het museum als daarbuiten wordt onze expertise gewaardeerd en ingezet bij multidisciplinaire evenementen en in het onderwijsaanbod. Door investeringen van gemeente en provincie en een succesvol developmentprogramma kan dit hoge niveau waargemaakt worden zonder dat de werkdruk onacceptabel hoog is.

Een aansprekende programmering in de avonden en een regelmatig wisselend aanbod van tijdelijke tentoonstellingen zorgt ervoor dat Tilburgers en mensen uit de regio en verder weg regelmatig terugkeren voor een herhaalbezoek. We spreken zeer diverse doelgroepen aan op verschillende tijdstippen: scholen op doordeweekse ochtenden, die opgehaald kunnen worden in een elektrische bus; speciaal onderwijs en andere doelgroepen die behoefte hebben aan een prikkelarme omgeving op speciale maandag-openstellingen; gezinnen en families in de weekenden en de vakanties; en jongeren en inhoudelijk geïnteresseerden in de avonden. De NDE-hub, nu 12 jaar oud, is de spin in het web voor natuur- en duurzaamheidseducatie, niet alleen voor Tilburg maar voor de hele provincie. Elk kind kan zijn talenten ontwikkelen op het gebied van natuur en duurzaamheid omdat het museum ook met activiteiten en programma's in alle wijken te vinden is en een buitenpost in het Stadsbos heeft.

Tijdens het feest voor het honderdjarige bestaan wordt de nieuwe fontein in de natuurvijver in de voortuin in werking gezet en het beeld van de 'Big Five van Brabant' voor het museum aan de Spoorlaan opgelicht. Het uitbreiden van het museum naar de villa ernaast wordt aangekondigd in de toespraak van de burgemeester, tot luid gejuich van de aanwezigen. Natuurmuseum Brabant is dé bruisende plek aan de Spoorlaan. Een museum dat je wilt bezoeken en waar je als vakprofessional wilt werken. Een museum voor de natuur.

Directie en management

Dr. Fiona Zachariasse, *Directeur-Bestuurder*

Janneke Bos, *Manager Bedrijfsvoering*

Anke Jongen MSc, *Manager Presentatie, Educatie & Collectie*

Karina Roovers, *Manager Marketing & Communicatie*

Tilburg, 2024